

vidning av statens befogenheter/sf. Företelesen har alltså dubbla aspekter. Utvidgningen gäller i synnerlig grad jordbruksuppgörelserna. Den fria prisbildningen är slopad och jordbruksprodukternas pris fastställas på politisk väg så minutigt att t. o. m. lokal misväxt inte längre principiellt är en ekonomisk fråga för bonden, utan en förhandlingsfråga, en politisk angelägenhet. Sammalunda är förhållandet med regeringens, L.O:s och TCO:s uppgörelser om löneanställdas förmåner. Transaktionen innebär att regeringen använder de *fackliga organisationerna som instrument för statens ekonomiska politik.*

Om vederbörande befolkningsgrupper ekonomiskt vinner eller förlorar på detta är en sak för sig. Vad som är i det avseendet skär kan inte upphäva den principiella innebörden i förhållanden och inte förhindra att färdigställandet och inte förhindra att statens maktområde väsentligt vidgas. Staten fastställer grödornas pris och den privatanställdes lön. Staten är på väg att bli den allt avgörande eller åtminstone övervakande instansen.

Att det under sådana förhållanden sker en "uppmjukning" av begreppet statsmakt och en fördelning av maktbefogenheten i sådan riktning att de berörda intresseorganisationerna kan öva inflytande på händelsernas gång.

Katolsk internationalism

I San Sebastian (Spanien) hölls förra veckan en internationell katolsk konferens där 60 ledande katoliker från Spanien, Belgien, Västtyskland, Irland, Italien, Portugal och Schweiz diskuterade frågor om internationellt fredsarbete.

Märkligt nog togs konferensens problem också upp av madridtidningen "Ya", ett katolsk organ som under många år varit en av francoregimens ämtaste stödjeplare, men nu försöker ge skenat av större oberoende.

Tidningen vänder sig mot nationalismens som förgiftat folkens liv och skapat mistroende mellan nationerna. Eftersom politikerna inte kan mätas på verkliga internationella grundprinciper, är det glädjande att åtminstone några intellektuella gör det, såsom i San Sebastian, fortsätter "Ya".

Tidningen "Ya" tycks ha glömt att

vad AT:s chefredaktör Frans Severin nyligen har anfört till problemet. En gestaltning av organisationernas funktionsätt som har ett om avlägset släktttycke med den korporativa staten behöver å priori icke verka avskräckande, anser han och skriver:

Den fascistiska diktaturen i Italien, vars skränlige självhärskare koketterade med en korporativism grundad på syndikalistiska teorier och föreställningar, var ingalunda identisk med korporativismen i och för sig. Ingen av de syndikalistiska teoretikerna har förutsatt diktaturen såsom korporativismens oundvikliga korollarium, och det kan ingalunda visas, att korporativism och diktatur har något opplysnings samband med varandra. Korporativistiska idéer av olika schatteringar och grader har under modern tid framförts från övertygat demokratiskt håll. Om demokratis begrepp utvidgas — såsom med rätt eller orätt skett — att omfatta även ekonomiska förhållanden och icke endast får utgöra ett politiskt system, har många korporativistiska tankegångar helt enkelt varit djupt demokratiska, därför att de ytterst avsett att upphäva det enväldige som ägnadt kan skapa och i många fall skapar.

Kanske kan man hoppas att Severins debattinlägg bidrar till att bringa frågan i sådant läge att även korporativismen blir bedömd efter sitt innehåll i stället för att bli värderad med ledning av en falsk etikett. Vi lutar åt den uppfattningen att "korporativismen" i en eller annan form måste befrämjas, därest utvecklingen inte skall leda fram till statlig totalism.

den själv sedan 12 år tillbaka troget fjänar en regim som själv betecknat sig som "nationalistisk", som systematiskt sätt har mot alla frihetens anhängare i själva Spanien och just nu bedriver en exemplös hatpropaganda mot andra europeiska nationer, framför allt riktad mot England och Frankrike.

Men även i fall att vissa spanska katoliker i dag söker efter en utväg ur återvändsgränd för att distansera sig från francoregimen, har man grund till skepsis mot de tendenser som "Ya" alluderar till. För några veckor sedan kallade påven till "Kristen" enhet över hela världen i kampen mot det onda, mot hatet Esterifrån och gudlösheten. Ropet efter en sådan kampproffter innebär praktiskt taget ett katolsk ledningsanspråk. Kyrkan mobiliserar till kamp mot den form av

intresse som kommit de humanistiska studier till del. Under arbetar-rörelsens mera kampfyllda år var det naturligt att ämnen som litteratur, milsk, teater, konst, psykologi etc. ägnades en begränsad uppmärksamhet. Sedan rörelsens ställning nu stabiliserats, behöver krafterna inte så ensidigt koncentreras på fackförenings-, organisations- och kommunalkunskap etc. Mer än en fjärdedel av cirklarna har under året studerat något humanistiskt ämne, varav sången och musiken dominerar.

Det är riktigt och glädjande — men på botten finns nog risken att medlemsmassan med åren glömmor organisationskunskapen och rörelserna utvecklas till centrala ämbetsverk.

Arbetet

i och för sig måste ge ett visat mått av tillfredsställelse, framhåller *Ny Tid* (s) och frågar varför den fulla sysselsättningen fött Hopp-Jerka:

Varför? Orsakerna är naturligtvis flera, men en av de mest verkliga är säkert industriarbetets ringa förmåga att ge människan tillfredsställelse i det dagliga arbetet, dess förmåga att skapa arbetsglädje, trygghet och känslan av eget värde. Den fulla sysselsättningen har samtidigt som den drivit fram åtgärder för att ge människan en central plats i produktionen, blottat industriarbetets, som det nu är organiserat, innebörden själlöshet och brist på förmåga att ge människan verklig arbetsglädje.

Vi tror att detta är beaktansvärda ord. Där förekommer också erinran om det sätt varpå industriarbetet nu är organiserat. Den punkten kräver ökad uppmärksamhet.

Uppsaladomen och prof. E. Lundberg

Av J. H. NILS P. TIDMARK.

Ett glädjebud var det onekligen, som i går gick ut över hela vårt land: *Vändpunkt i striden kring Uppsala domkyrka. Kommitténs undersökningsresultat visar tydligt, att man bör gå fram på den antikvariska restaureringslinjen.*

Men glädjebud för den ene tycks ibland vara sorgbud för den andre. Som gubben i lädan hoppade genast upp en medlem av den föruttyckade arkitektvåringskommittén och varnade för pastisch. Och vem skulle det vara om inte arkitekturprofessor Erik Lundberg, som producerade sig i intervjuer i Upsala Nya Tidning och Aftonbladet.

Situationen är grotesk. Här har helt nyligen en restaureringskommitté, bestående av aktade forskare och betredda män blivit tillstelt för att reda upp den trasliga härnan efter den mis-

lyckade kommitté, där just prof. Erik Lundberg var en prominent medlem. Skulle det inte i en sådan situation vara lämpligt att låta den nya kommittén arbeta i fred och att avvakta dess resultat? Många ord borde inte, ytterligare behöva spillas på prof. Lundbergs vektiga framför Uppsaladomen. Men i saktelighetens intresse vill jag här slutligen betona, att prof. Lundberg i liden missförstått innebörden av det ord, pastisch, varmed han söker nedvärdera den antikvariska restaurerings kommittén. Hans i tviga varningar förefaller ovanligt obefogade.

Men inte heller hos honom skedde uppgörelsen med de tyska partivännerna utan bitterhet och självöverninnelse. Bitterheten kom även i någon mån att sätta sin prägel på inställningen till en del ljumma och tveksamma svenska partivänner. Andra tvisteämnen fanns också eller tillkom efterhand och allt

beaktades som partiets huvudorgan, Socialdemokraten alltså, ledde denna motsättning till en efter vad man förstå ganska stormig uppgörelse vid en partikongress.

Alla dessa personmötsättningar — som väl också i stor utsträckning var rent sakliga mötsättningar — intar visserligen en relativt undanskymd plats i framställningen men de kastar dock visst ljus över åtskilligt i händelseförloppet som eljest skulle ha telt sig rätt dunkelt. Ännu mera avlägsna — knappast mer än antydda — skymtar andra klyftor, delvis av sådan art att de kanske kan kasta visst ljus över ett och annat som i alla högsta grad hör nuet till.

Å t 1928 års händelser och den stormiga fejden kring arvskatteförslaget ägnas en hel del utrymme. Där spelade ju Wigfors den centrala rollen. Motionen kom som bekant att ange melodin till en av de bittraste valfjedder som förekommit i detta land. Det var i denna motion det uttryck förekom som alltsedan visat sig så ytterligt matnyttigt i den borgerliga propagandan: "Fattigdomen fördrages med jämmod utan vidare vände ryggen åt den internationella socialismen för att i stället sluta upp på den tyska nationalismens och militarismens sida, så dröjde det ett gott tag innan exempelvis de svenska socialdemokraterna tillfullo fattat vad som skett. Även Branting tycks länge ha stått tvekan och tämligen handfallen. Det länder under sådana förhållanden Wigfors till så mycket större förtjänst att tidigare än de flesta andra komma till klarhet och sätta in sin hela kraft på att rycka upp sina partivänner ur den fövringens rådlöshet som den inträdda situationen medförde.

Men inte heller hos honom skedde uppgörelsen med de tyska partivännerna utan bitterhet och självöverninnelse. Bitterheten kom även i någon mån att sätta sin prägel på inställningen till en del ljumma och tveksamma svenska partivänner. Andra tvisteämnen fanns också eller tillkom efterhand och allt betraktades som partiets huvudorgan, Socialdemokraten alltså, ledde denna motsättning till en efter vad man förstå ganska stormig uppgörelse vid en partikongress.

Alla dessa personmötsättningar — som väl också i stor utsträckning var rent sakliga mötsättningar — intar visserligen en relativt undanskymd plats i framställningen men de kastar dock visst ljus över åtskilligt i händelseförloppet som eljest skulle ha telt sig rätt dunkelt. Ännu mera avlägsna — knappast mer än antydda — skymtar andra klyftor, delvis av sådan art att de kanske kan kasta visst ljus över ett och annat som i alla högsta grad hör nuet till.

"Generalstabsmöte" planlägger kamp mot svartrosten

Sannolikt har ca 150.000 ton vete förstörts vid Årets svartrostangrepp, vilket innebär ett hot mot folkförsörjningen, och därtill kommer att många jordbrukare hotas av ekonomisk katastrof, uttrade professor Akerman vid växtskyddsanstalten då han på tisdagen öppnade ett "generalstabssammanträde" för att planlägga kampen mot svartrosten. Främst hade kallats representanter för hushållningsväsendet, och bland de närvarande var också några av berberisbekämpningens pionjärer.

Det är första gången en kampanj av denna art har förenat, d. v. s. med gemensam planläggning för hela riket.

Växtskyddsanstaltens föreståndare professor Lindfors berättade i ett föredrag bl. a. att rostavampsporernas spridningsradie är minst några km. Sporer har påträffats på flera tusen meters höjd i sporfällor på flygplan. Professorn krävde att kampen mot svartrosten skulle leda centralt och med hjälp av statsbidrag. Ett flygblad har nu tryckts och skall delas ut till skolor och JUF-avdelningar. Därifrån allmänheten tips om metoder att bekämpa berberisbusken m. m. Även om ett skoningalöst krig inleds nu kan man dock inte räkna med att svartrosten skall kunna vara utrotad nästa år. I en replik till ett diskussionsinlägg påpekade professor Lindfors att skadorna på åkörden kostar avsevärt mycket mer än en utrotningskampanj. Värdet av en sådan ökas dessutom genom att man sedan är av med den förtaliga busken.

Intensifierad propaganda, obligatorisk berberislag, skärpt straff för tredskå, höjt statsbidrag var några av de punkter meningssutbytet samlades kring.

Under professor Lindfors anförande stod en representant för bovarna i dramat — till råga på allt ökat slämskitt tvilling men en icke skadlig berberisart — och slokade på podiet.

Länga ett stödpår kom vidarepelesen ängande: en jordbruksskullest från ett av de sydliga länerna berättade att när vederbörande förvaltningsutskott behandlade frågan om en kampanj mot berberisbusken berättade en av ledamöterna i utskottet att han på sin gård hade en stor buske som han inte ville ta bort, enligt en familjlegend skulle nämligen i så fall han och hela hans familj tyas bort i tuberkulosa.